

Respons

Iran: Prosedyrer for søknad om pass ved Irans ambassade

Problemstilling/spørsmål:

- Prosedyrer for søknad om utstedelse av pass til iranske borgere i Norge
- Må kvinner ha ektemannens tillatelse for å få utstedt pass?
- Vil tidligere ulovlig utreise fra Iran hindre utstedelse av pass?

Iranske statsborgere i utlandet kan søke om å få utstedt pass ved iranske ambassader. Iranere i Norge må forholde seg til den iranske ambassaden i Oslo. Det er ikke mulig for en iraner i Norge å omgå ambassaden ved å søke om pass direkte fra myndighetene i Iran (iransk kilde, intervju august 2010). Informasjon om prosedyrene for å søke om pass finnes tilgjengelig på internettsidene til iranske ambassader, men denne informasjonen er vanligvis kun publisert på farsi. Den iranske ambassaden i Haag, Nederland, har imidlertid lagt ut en engelsk oversettelse av prosedyrene for å søke om utstedelse av pass for iranske borgere (Embassy og the Islamic Republic of Iran, The Hague u.å.). En detaljert rapport om regler og prosedyrer for utstedelse av iranske pass som østerrikske immigrasjonsmyndigheters fagavdeling for landinformasjon utarbeidet for UNHCR i 2010, baserer seg i hovedsak på den iranske Haag-ambassadens internettsider (ACCORD 2010). Prosedyrene for utstedelse av pass skal være relativt standardiserte for iranske ambassader i ulike land (iransk kilde, intervju mai 2011).

Prosedyre for innlevering av søknad

Søknadsskjema for utstedelse av nytt pass kan lastes ned fra den iranske Oslo-ambassadens hjemmeside på internett. Denne internettjenesten gjør at søkeren ikke behøver å oppsøke ambassaden for å få de nødvendige skjemaene, ettersom disse kan skrives ut og fylles ut hjemme. På Haag-ambassadens hjemmeside (Embassy of the Islamic Republic of Iran, The Hague u.å.) fremgår det at dokumentasjonskrav og prosedyrer varierer noe avhengig av om det søkes om førstegangspass, fornyelse av pass, eget pass for person som tidligere har vært innskrevet i et annet pass (barn eller ektefelle), erstatning for tapt eller skadet pass, eller utstedelse av pass for person som har foretatt ulovlig utreise fra Iran. Vanlig prosedyre er at søkeren innleverer søknaden sammen med nødvendig dokumentasjon ved ambassaden og samtidig betaler foreskrevet avgift. Nødvendig dokumentasjon for å få utstedt et

Respons **Iran: Prosedyrer for søknad om pass ved Irans ambassade**

førstegangspass innbefatter, ifølge Haag-ambassadens engelskspråklige hjemmeside (Embassy of the Islamic Republic of Iran, The Hague u.å.), følgende:

1. To utfylte søknadsskjemaer
2. Originalt *shenasnameh* (fødselsattest/identitetsbok), samt fotokopi av alle sidene i dette dokumentet
3. Nederlandsk oppholdstillatelse (for iranere som har fått nederlandsk statsborgerskap må man fremlegge attest på dette og dessuten levere søknad om å beholde iransk statsborgerskap)
4. Tre passbilder
5. Søkere som har reist illegalt ut av Iran må fylle ut ytterligere to skjemaer – ett som omhandler etterforskning av illegal utreise og ett for å få godkjent utreisen
6. Attest på fullført militærtjeneste i Iran eller på fritak fra verneplikt (ytterligere ett skjema må fylles ut for vernepliktige søkere som ennå ikke har avtjent tjenesten)
7. Overføring av avgift ved bruk av bankkortterminal. I Norge skal avgiften for utstedelse av pass ligge på rundt NOK 700 (intervju med iransk kilde, mai 2011).

En iransk kilde bekreftet overfor Landinfo at de sju punktene ovenfor også gjelder for iranske søkere som henvender seg til Irans ambassade i Oslo. Kilden opplyste at Oslo-ambassaden krever at søkeren fremlegger *kart melli* (nasjonalt identitetskort) i tillegg til *shenasnameh* som nevnt over. Videre hevdet kilden at kravet om personlig fremmøte ved innlevering har vært praktisert relativt fleksibelt ved Oslo-ambassaden.

Personlig fremmøte

Som en hovedregel skal søkeren henvende seg personlig ved ambassaden ved innlevering av passøknaden. En rapport fra canadiske immigrasjonsmyndigheter fra 2006 siterte en iransk diplomat ved ambassaden i Ottawa som hevdet at søkeren må møte personlig både ved innlevering av søknad og ved henting av pass (Immigration and Refugee Board of Canada 2006). Den samme rapporten refererte til en kilde i UNHCR som også bekreftet kravet om personlig fremmøte, men som samtidig hevdet at i unntakstilfeller, som for eksempel ved sykdom, kan søkeren sende en stedfortreder med skriftlig fullmakt fra søkeren for å hente passet. En velinformert iransk kilde hevdet imidlertid at det ikke er uvanlig at søkere i Norge sender søknad og dokumentasjon per post. Dette kan bare gjøres etter avtale med ambassaden. En vanlig og akseptabel begrunnelse for å sende søknaden per post fremfor personlig fremmøte skal være at søkeren bor langt fra Oslo.

Søknad per post betinger at søkerens passfoto attesteres av vertslandets politi. Dette kan i Norge gjøres ved at søkeren henvender seg til det lokale politikammer og får politiets stempel på baksiden av fotoet, med påskrift av vedkommendes navn. Søkeren må da fremlegge gyldig norsk identifikasjon overfor politiet. Landinfo har sjekket med ulike politikamre for å få klarhet i praksis i slike saker. Politiet i Sør-Trøndelag opplyste at de praktiserer å attestere for rett identitet for passfoto ved å stemple på baksiden og skrive på navn. Videre bekreftet politiet i Sør-Trøndelag at det har vært flere tilfeller de senere år hvor iranske borgere har henvendt seg til politidistriktet og fått attestert passfoto på denne måten (telefonintervju, august 2010). Ved Troms politidistrikt ble det opplyst at de har en ”restriktiv praksis” med

---

Respons Iran: Prosedyrer for søknad om pass ved Irans ambassade

hensyn til å attestere foto og dokumenter, men at det likevel forekommer at de attesterer for rett identitet for passfoto som skal brukes til søknad om pass (telefonintervju, august 2010).

Når det gjelder utlevering av utstedt pass, hevdet en iransk kilde at i Norge sendes passet rutinemessig til søkerens registrerte hjemmeadresse per post. I tilfeller hvor ambassaden godtar at søknaden sendes i posten, vil søkeren få anledning til å betale over giro eller nettbank til en konto i DnBNOR. Fakturaen må i så tilfelle være betalt før passet utstedes (iransk kilde, intervju mai 2011).

Kvinnelige søkere

I Iran må kvinner innhente tillatelse fra sin mann ved utstedelse av pass (Immigration and Refugee Board of Canada 2006). Dette gjelder også ved utstedelse av pass i utlandet, og kravet er omtalt på Oslo-ambassadens hjemmesider.¹ Ifølge en iransk kilde praktiseres kravet ved Oslo-ambassaden bare ved førstegangsutstedelse av pass, ettersom kvinnen ved fornyelse av pass nødvendigvis må ha mottatt mannens tillatelse ved tidligere utstedelse (intervju med iransk kilde, mai 2011). Mannen kan gi sitt samtykke ved å møte personlig ved ambassaden eller ved å sende en skriftlig bekreftelse til ambassaden. Signaturen på en skriftlig bekreftelse må da være attestert av en offisiell myndighet i vertslandet, for eksempel politiet. Dersom en kvinne har problemer med å innhente mannens tillatelse og hun ønsker å reise til Iran, kan ambassaden utstede et engangspass som bare er gyldig for innreise til Iran (iransk kilde, intervju mai 2011).

Illegal utreise fra Iran

Det er ikke uvanlig at iranere tar seg ulovlig over grensen til Irans naboland uten pass eller utreisevisum (UK Home Office 2010, side 218–22). Det fremgår av betingelsene for utstedelse av pass på Haag-ambassadens hjemmesider (Embassy of the Islamic Republic of Iran, The Hague u.å.) at dersom søkeren har reist ulovlig ut av landet, vil vedkommende måtte skrive under på at forholdet vil bli ”etterforsket” og dessuten betale utestående utreiseskatt, som ifølge en iransk kilde er på 50 USD. Landinfo er ikke kjent med hva den nevnte etterforskningen innebærer. En iransk kilde hevdet at saken normalt vil være avsluttet når denne avgiften betales, og at dette forholdet i seg selv vanligvis ikke fører til noen videre etterforskning eller straffeforfølgning.

Den samme kilden hevdet videre at det vil fremgå av passnummeret i det nye passet at vedkommende har foretatt en illegal utreise fra Iran. Passnummeret vil angivelig også inneholde kodet informasjon om hvorvidt eieren har meldt et tidligere pass savnet, om vedkommende har et utenlandsk statsborgerskap og om vedkommende har søkt asyl i utlandet. Bæreren av passet vet ikke nødvendigvis selv at slike opplysninger er kodet inn i passnummeret (iransk kilde, intervju mai 2011).

---

¹ Kravet om mannens tillatelse for utstedelse av pass til en gift kvinne omtales under punkt 8 på en liste over dokumentasjonskrav på Irans Oslo-ambassades persiske hjemmesider. Se: <http://iranembassy.no/fa/1.html> [under headingen تجدید گذرنامه]

Utstedelse av pass til ettersøkte borgere

Iranske ambassader praktiserer, ifølge en iransk kilde (intervju august 2010), et prinsipp om at alle iranere i utlandet har rett til et pass, uansett vedkommendes status overfor iranske myndigheter. Dette skal være basert på et direktiv fra iransk UD. Dette innebærer at også ettersøkte personer og politisk opposisjonelle i eksil skal få utstedt pass ved behov. Eventuelle straffereaksjoner eller sanksjoner mot vedkommende vil angivelig først bli iverksatt ved innreise til Iran. Flere uavhengige kilder har bekreftet at det er vanlig at iranere som har vært politisk aktive eller bedrevet ulovlig virksomhet i utlandet, blir utsatt for forhør og i noen tilfeller arrestasjon ved ankomst til Iran eller i løpet av oppholdet i landet, gjerne på grunnlag av etterretningsinformasjon som ambassaden har innhentet (Refugee Review Tribunal, 2010). Men det er angivelig ikke ambassadens mandat å sette i verk individuelle sanksjoner mot politisk opposisjonelle.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

- ACCORD – dvs. Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (2010, 6. September). *Iran: 1) Information on the current procedure for issuance of Iranian passports; 2) Information on last changes of the procedure for issuance of Iranian passports; information on possible updates of the procedure in the period between or previous to 2004-2005; 3) a) Provided that there was an update: Information on time requirements for replacing an old with a new passport; b) provided that there was no update: Information on time requirements for issuance of a biometric passport.* Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/country,COI,,QUERYRESPONSE,IRN,,4ca33b102,0.html> [Lastet ned 25. mai 2011]
- Embassy of the Islamic Republic of Iran, The Hague (u.å.). *Issuing a First Passport.* Haag: Embassy of the Islamic Republic in Iran. Tilgjengelig fra <http://iranianembassy.nl/en/consular.php?content=231> [lastet ned 27. mai 2011]
- Immigration and Refugee Board of Canada (2006, 3 april). *Iran: The passport; its features and procedures for application including whether an applicant who was refused a passport would be notified and have recourse; the use and prevalence of fraudulent or counterfeit passports to exit Iran; ease of illegal entry into and exit from*

Respons Iran: Prosedyrer for søknad om pass ved Irans ambassade

Pakistan, Turkey, and Azerbaijan overland, and Oman and the United Arab Emirates by sea; whether authorities seize passports from certain individuals to prevent their departure from the country (2004 - February 2006). Ottawa: Immigration and Refugee Board of Canada. Tilgjengelig via Refworld

<http://www.unhcr.org/refworld/docid/45f1475214.html> [lasted ned 25. mai 2011]

- Refugee Review Tribunal, Australia (2010, 19. august). *Country Advice Iran*. Sydney/Melbourne: Australian Government. Tilgjengelig fra <http://www.mrt-rrt.gov.au/Country-Advice/Iran/Iran/default.aspx> [lastet ned 25. mai 2011]
- UK Home Office (2010, 31. august). *Country of Origin Information Report. Iran*. London: UK Home Office. Tilgjengelig fra http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1283947391_iran-010910.pdf [lastet ned 25. mai 2011]

Muntlige kilder

- Iransk kilde (opplysninger gitt under forutsetning om anonymitet). Intervju august 2010.
- Iransk kilde (opplysninger gitt under forutsetning om anonymitet). Intervju mai 2011.
- Sør-Trøndelag politidistrikt. Telefonintervju august 2010.
- Troms politidistrikt. Telefonintervju august 2010.

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.